

Jagersvereniging in gelijk gesteld in rechtszaak e-screener: korpschef moet nieuwe jager tóch onmiddellijk jachtakte verlenen

Amersfoort –Eind juli spande de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging namens één van haar leden een rechtszaak aan tegen de korpschef van politie, eenheid Noord-Nederland. Nadat ons lid eerder een negatieve uitslag kreeg op de e-screener won hij volgens de instructie van het ministerie van Justitie en Veiligheid een contra-expertise in. Daaruit bleek dat hij prima geschikt is om een vuurwapen voorhanden te mogen hebben. Toch vond de korpschef dat het positieve oordeel van de psychiater onvoldoende reden was om de nieuwe jager alsnog een jachtakte toe te kennen.

Dit was voor de afdeling juridische zaken van de Jagersvereniging aanleiding om de rechter te vragen een voorlopige voorziening te treffen. En met succes: de rechter oordeelde dat de korpschef 'onmiddellijk' de nieuwe jager zijn jachtakte moest verlenen. Dit is de eerste keer dat een rechter uitspraak doet over het gebruik van de e-screener bij eerste aanvragers van een wapenverlof. Daarom verwacht de Jagersvereniging dat deze uitspraak ook voor toekomstige aanvragers van groot belang zal zijn.

‘Computer says no’ niet voldoende voor weigeren jachtakte

In de uitspraak stelde de rechter de Jagersvereniging op meerdere punten (**voorlopig**) in het gelijk. Zo ging de rechtbank mee in de gevraagde ‘correctie’ van de beslissing van de korpschef om ondanks het duidelijke tegenrapport van de psychiater vast te houden aan het weigeringsbesluit op grond van de testuitslag op de e-screener. De korpschef zou zich tijdens het proces van de aanvraag ‘onvoldoende kunnen vergewissen’ van de manier waarop de e-screener, een computertest, tot de uitslag komt. En daarmee fungeert de e-screener als een ‘black box’; een term die de rechter in de zitting ook gebruikte. **‘Computer says no’, een term die de rechter ook noemde, is dus vanaf nu niet meer voldoende voor afwijzing.**

Extra capaciteit bij ministerie voor opvangen beroepsprocedures

Niemand kan inzicht geven in hoe de computertest tot zijn oordeel komt. Maar in de praktijk handelt de korpschef wel naar de uitslag. Dat is voor de Jagersvereniging vanaf het begin een zeer belangrijk punt van kritiek op de e-screener geweest. Uit vrijgegeven stukken blijkt dat het ministerie van Justitie en Veiligheid rekening houdt met een relatief hoog aantal beroepsprocedures van nieuwe jagers aan wie op basis van de uitslag van de computertest een jachtakte geweigerd wordt. Het ministerie heeft daar zelfs extra mensen voor aangenomen.

Oordeel *echte* expert terzijde geschoven

Ook blijkt uit de documentatie dat men er rekening mee houdt dat een aantal nieuwe aanvragers onterecht de dupe gaat worden van de e-screener. Dat noemt men eufemistisch: de 'fout positieve scores'. In de praktijk komt het er op neer, dat onschuldige burgers door de overheid onterecht een stempel krijgen opgeplakt. Bij deze gang van zaken zette de Jagersvereniging van meet af aan grote vraagtekens. Toen in deze zaak ook nog bleek dat zelfs het oordeel van een *echte* expert terzijde werd geschoven, was de maat vol en besloten wij samen met ons lid naar de rechter te stappen.

‘Lot van een individu niet in handen van een computertest’

‘De uitspraak is belangrijk voor de persoon in kwestie; daarmee wordt hij in het gelijk gesteld want het is niet niks om door een computer dit stempel onterecht te krijgen opgeplakt. De uitspraak is echter ook – omdat het de eerste rechtszaak is – belangrijk voor alle volgende nieuwe aanvragers van jachtaktes. De politie komt vanaf nu niet meer weg met een ongemotiveerd besluit om een akte te weigeren; de rechter zal in het vervolg altijd verlangen dat de korpschef zijn besluit moet onderbouwen. En dat is volledig terecht. Het kan niet zo zijn dat het lot van een individu in handen ligt van een computertest die als black box fungeert en vervolgens degene die hieraan een besluit ontleent, zich niet nader hoeft te verklaren.’

E-screener van tafel

Voor de Jagersvereniging is hiermee de kous niet af. Al direct na de invoering van de e-screener op 1 oktober 2019 pleitte de vereniging – samen met de Koninklijke Nederlandse Schietsport Associatie (KNSA) – voor het opheffen van de e-screener. Het instrument werd ingevoerd met het in beginsel nobele doel om te beoordelen of mensen psychisch in staat zouden zijn om de beschikking te hebben over een jachtvuurwapen. Dit naar aanleiding van het schietincident in Alphen aan den Rijn, een misdaad begaan door een psychisch gestoorde man die door de politie onterecht een wapenverlof kreeg toegekend.

Door interventie van de Jagersvereniging en de KNSA besloot

het ministerie vier weken na invoering om de e-screener voor alle bestaande jagers op te schorten met twee jaar; nieuwe jagers moesten nog wel de e-screener invullen.

'E-screener is en blijft een volledig ongeschikt middel voor screening'

Ondanks de positieve uitslag van deze rechtszaak en het eerder opschorten van het gebruik ervan voor bestaande verlofhouders zijn wij nog steeds van mening dat de e-screener definitief van tafel moet. Het is en blijft een volledig ongeschikt middel om iets te meten wat met een computertest niet te meten is. Wij zijn voorstander van screening maar het politiekorps beschikt al over voldoende, geschikte middelen om wél een goede screening te kunnen doen. Dat blijkt wel uit het feit dat het aantal jagers dat betrokken is bij misdaden met jachtvuurwapens al enkele decennia nihil is. Als de politie die middelen in Alphen aan den Rijn correct had toegepast had de dader nooit een wapenverlof gekregen. Graag gaan we met het ministerie in gesprek om te komen tot een werkbaar geheel waarbij de menselijke maat blijft bestaan.'